

probos

● *Hout: 100% duurzaam!*

Met het nieuwe duurzaam inkoopbeleid van de overheid is het inkopen van duurzaam geproduceerd hout allang niet meer een trend, maar wordt het ook echt de norm. Deze ontwikkeling vergt ook van de houtsector een werkwijze die aansluit bij de vraag naar gecertificeerd hout en de eisen die opdrachtgevers stellen. In dit bosbericht worden verschillende handreikingen gegeven hoe de houthandel opdrachtgevers op weg kan helpen bij het inkopen en toepassen van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout.

Hout: 100% duurzaam!

Nieuwe eisen en verwachtingen

Inkopers van de rijksoverheid moeten vanaf 2010 duurzaamheid als zwaarwegend criterium meenemen bij al hun inkopen. Dat er nog wel een aantal hobbels zijn te nemen bij de uitvoering van dit beleid was eerder dit jaar te lezen in Bosbericht 3 "Hout? Dat koop ik niet!". Deze nieuwe ontwikkelingen bieden de houtsector een goede kans om met de aanwezige kennis over het product hout de inkopers van overheidsorganisaties bij te staan.

Toetsingsresultaten TPAS

De toetsingscommissie Inkoop Hout (TPAS) heeft vier certificeringssystemen beoordeeld, te weten: FSC internationaal, PEFC internationaal en de PEFC landensystemen van Finland en Duitsland. Op 10 november 2008 is bekend geworden dat FSC Internationaal, PEFC Duitsland en PEFC Finland voldoen aan de criteria die de Nederlandse overheid stelt aan aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout. De beoordeling van PEFC Internationaal is door de Toetsingscommissie uitgesteld. Dit betekent dat zolang er geen beoordeling van de Toetsingscommissie over PEFC Internationaal is, alleen PEFC-landensystemen die door de Toetsingscommissie conform de hout inkoopcriteria zijn beoordeeld, gelden als bewijs voor duurzaam hout voor duurzaam inkoopbeleid van de overheid.

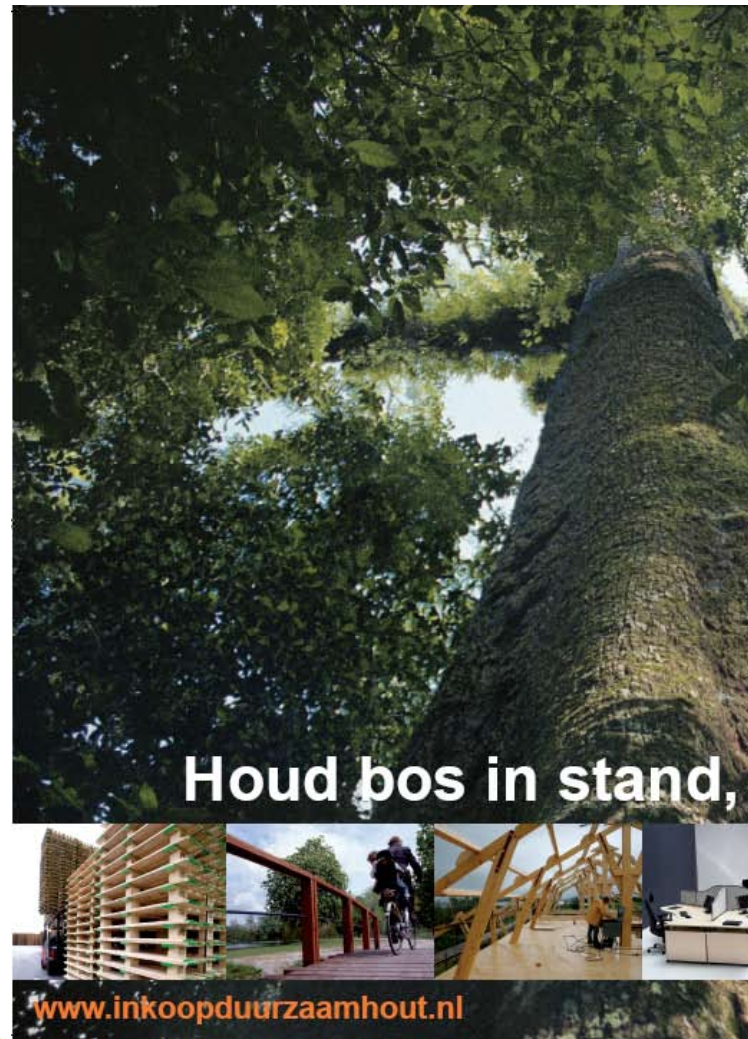
De naar verwachting toenemende vraag naar gecertificeerd hout vraagt niet alleen een nieuwe manier van aanbesteden van de inkopers en opdrachtgevers bij de overheid. Ook de houtsector zal de informatievoorziening over het aanbod van duurzaam geproduceerd hout moeten aanpassen om aan de nieuwe eisen en verwachtingen te voldoen. Dit is voor een

aantal organisaties en bedrijven niets nieuws. Er zijn immers een aantal belangrijke partijen die al jaren druk bezig zijn met het promoten van duurzaam geproduceerd hout en het verstrekken van informatie, zoals Centrum hout, de VNH en diverse houthandelaren en houtverwerkers.

Minder bekende houtsoorten

Door een toenemende vraag naar aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout kan er een tekort ontstaan voor bepaalde veel toegepaste houtsoorten met een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Dit kan worden veroorzaakt doordat er nog onvoldoende bosgebieden of concessies zijn gecertificeerd waar deze houtsoort wordt geoogst. Een andere oorzaak kan zijn dat er überhaupt nog maar een klein areaal van deze houtsoort beschikbaar is. Dit probleem is goed te verhelpen door meer gebruik te maken van alternatieve houtsoorten. Veel van dergelijke houtsoorten worden nu nauwelijks toegepast, terwijl ze voor sommige toepassingen zeker zo geschikt zijn als de bekende houtsoorten. Bij verantwoord bosbeheer gaat het vooral om de instandhouding van het bos, met inbegrip van alle aanwezige ecologische functies. Hierbij moet een groot aantal boomsoorten worden geoogst, niet uitsluitend de bekende handelshoutsoorten. Er zijn dus steeds meer

verschillende houtsoorten op de markt gekomen. Door het toepassen van deze zogenaamde lesser known (lesser used) timber species wordt het totale aanbod van gecertificeerd hout groter en de levertijden korter. Veel van deze minder bekende houtsoorten moeten nog wel worden vermarkt en onder de aandacht worden gebracht bij opdrachtgevers. Hier is voor de houtsector een belangrijke rol weggelegd. De houthandelaren en -verwerkers zijn immers de ambassadeurs van het hout en kunnen richting de opdrachtgever aangeven wat de meerwaarde is van het toepassen van deze minder bekende houtsoorten. Bovendien kunnen zij met hun kennis en ervaring de opdrachtgever bijstaan bij de houtsoortenkeuze.

voor ongeveer 100 houtsoorten informatie is opgenomen over de hout eigenschappen, toepassingsmogelijkheden, herkomst en keurmerken voor duurzaam bosbeheer. De database omvat bovendien per houtsoort een overzicht van leveranciers en voorbeeldprojecten. Met behulp van deze database krijgen medewerkers van Rijkswaterstaat inzicht in hout eigenschappen van (minder bekende) houtsoorten en mogelijke alternatieve houtsoorten voor bepaalde toepassingen. Bovendien hebben zij zo een overzicht van de ontwikkelingen op het gebied van bos-

als in bestekken of aanbestedingen geen specifieke houtsoortnamen meer worden opgenomen, maar dat daarvoor in de plaats relevante prestatie-eisen worden vermeld, zoals de duurzaamheidsklasse of andere fysisch-mechanische eigenschappen. Zo ontstaat de mogelijkheid om alternatieve houtsoorten toe te passen die makkelijker (sneller) leverbaar zijn. Bovendien geven prestatie-eisen de leverancier ook de ruimte om verschillende houtsoorten in één toepassing of werk te combineren. Door op deze wijze te werk te gaan wordt de afhankelijkheid van een kleine selectie veel gebruikte houtsoorten minder en neemt de flexibiliteit van de houtleveranciers toe. In de contacten die de houtsector heeft met zijn opdrachtgevers kan het dus winst opleveren om de opdrachtgevers te wijzen op de voordelen van deze nieuwe manier van aanbesteden.

Voorbeeldprojecten

Voordat een opdrachtgever instemt met het toepassen van een voor hem onbekende houtsoort zal hij zeer waarschijnlijk de garantie willen hebben dat de houtsoort ook daadwerkelijk geschikt is voor het uit te voeren werk. Het is daarom handig om als leverancier een overzicht te hebben van een aantal voorbeeldprojecten (referentieprojecten) waarin dergelijke houtsoorten succesvol zijn toegepast. Deze voorbeeldprojecten kunnen helpen om de opdrachtgever te overtuigen van de kwaliteit van de betreffende houtsoort.

Database houtsoorten

Rijkswaterstaat heeft voor haar medewerkers een intranet database laten ontwikkelen waarin

certificaten en legaliteitsverklaringen. Aan de hand van de voorbeeldprojecten kunnen zij nagaan waar een (minder bekende) houtsoort al eerder is toegepast. Er zijn plannen om deze database publiekelijk beschikbaar te maken, zodat ook andere gebruikersgroepen en de houtsector er hun voordeel mee kunnen doen.

Bestekteksten

In bestekteksten en aanbestedingen worden in veel gevallen nog steeds specifieke houtsoorten voorgeschreven voor een bepaalde toepassing. Het is echter niet altijd mogelijk om (met een redelijke levertijd) een houtsoort te leveren met een certificaat voor duurzaam bosbeheer. Het zou voor zowel de opdrachtgever als de houtsector een verbetering zijn

Levertijden

Doordat het overheidsbeleid vanaf 2010 zeer sterk gericht is op het toepassen van duurzaam geproduceerd hout kunnen er tijdelijk, lange levertijden ontstaan voor veelgebruikte houtsoorten. Om te zorgen dat de opdrachtgever niet voor verrassingen komt te staan, is het aan te bevelen vanaf het eerste contact goede informatie te verstrekken over de houtsoorten die geschikt zijn voor het uit te voeren werk en de daarbij behorende levertijden. Het is daarbij ook van belang dat de opdrachtgever op de hoogte wordt gebracht van mogelijke alternatieve houtsoorten.

Timmer de keten dicht

Het is voor opdrachtgevers, en met name voor opdrachtgevers vanuit de overheid, van groot belang dat het hout of houtproduct dat zij hebben ingekocht aantoonbaar duurzaam

Foto: Henk ten Bouwhuis, Jongeneel.

geproduceerd is. Voordat een leverancier kan claimen dat het geleverde hout of houtproduct ook daadwerkelijk aantoonbaar duurzaam geproduceerd is, moeten alle schakels in de keten gecertificeerd zijn. In alle andere gevallen kan niet met zekerheid gesteld worden dat er duurzaam geproduceerd hout is toegepast. Ook de schakels na de houthandel, zoals timmerfabrikanten en aannemers, dienen gecertificeerd te zijn om uiteindelijk de claim 100% aantoonbaar duurzaam hout te kunnen leggen. Met name binnen de aannemerij ontbreekt het nog aan voldoende gecertificeerde bedrijven. Er zijn ruim 80.000 bedrijven actief in de bouwnijverheid, waarvan nog geen 50 bouwbedrijven CoC-gecertificeerd zijn. Ook voor de houtsector is het belangrijk dat deze laatste schakels in de keten gecertificeerd zijn, omdat het hout anders het predicaat aantoonbaar duurzaam verliest op het moment dat het verwerkt wordt door een niet gecertificeerd bedrijf. Hierdoor is het voor de buitenwacht minder zichtbaar dat het verwerkte hout in eerste instantie wel degelijk

is geleverd met een certificaat. Als de gehele keten wel gecertificeerd is, moet de opdrachtgever duidelijk gemaakt worden op welke wijze hij kan nagaan of het geleverde hout aantoonbaar duurzaam geproduceerd is. Leveranciers dienen daarom middels hun CoC-nummer op facturen aan te geven met welk certificaat voor duurzaam bosbeheer het hout is geleverd.

Aantoonbaar legaal hout

Voorzover er onvoldoende duurzaam geproduceerd hout beschikbaar is op de Nederlandse markt moet in ieder geval aantoonbaar legaal hout worden toegepast. Op dit moment worden FSC, PEFC, MTCC SFI, CSA, SGS-TLTV en FLEGT door de Nederlandse overheid geaccepteerd als bewijs voor aantoonbaar legaal hout. Als het gaat om de acceptatie van verschillende bewijzen voor aantoonbaar legaal hout volgt Nederland het beleid van het Verenigd Koninkrijk. CPET (Central Point of Expertise on Timber Procurement) is de instantie die voor de Britse

overheid de verschillende certificeringssystemen en legaliteitsverklaringen toetst aan vastgestelde criteria, vergelijkbaar met de rol van het Nederlandse TPAC (Timber Procurement Assessment Committee).

SGS-TLTV

SGS-TLTV (SGS Timber Legality & Traceability Verification) is een nieuwkomer in het rijtje van bewijzen voor aantoonbaar legaal hout. Het is een systeem speciaal voor bedrijven en is recentelijk door CPET in het Verenigd Koninkrijk goedgekeurd als bewijs voor aantoonbaar legaal hout. Op dit moment zijn er in totaal 10 bedrijven in het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, Duitsland, Nederland, België en Frankrijk in het bezit van een SGS-TLTV verklaring.

Tot slot

Aangezien de (rijks)overheid streeft naar het toepassen van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout, is het voor bedrijven in de houthandel en houtverwerking van belang om in het bezit te zijn van een CoC certificaat van één van de certificeringssystemen. Bovendien is het belangrijk dat de houthandel werkt aan een voldoende breed aanbod van aantoonbaar duurzaam geproduceerde houtsoorten. Op deze wijze kan de houthandel ook in de toekomst de overheid als belangrijke klant blijven bedienen.

*Annieke Winterink
Martijn Boosten*